

Facit till Tummen upp! Svenska kartläggning åk 4

Valparna

Sidorna 2–4

Fakta

1. Julias pappa hade kaffe i sin kopp.
2. De skulle inte hinna med en hund. Hunden skulle inte kunna vara ensam hela dagarna. Hunden skulle ha det tråkigt.
3. Stella var Julias farmors och farfars grannes hund.

Förståelse

4. Julia blev besviken på sin pappa för att han inte lyssnade.
5. Det var morgon när pappa och Julia pratade med varandra. Pappa satt och läste morgontidningen och sedan plockade han undan frukosten.

Analys

6. Exempel på svar: Julia ville ta hand om en hund. Nu fick hon det. Hon skulle inte tjata på pappa längre. Hon kanske skulle lära sig hur det är att ha hund.
7. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)

Lodjuret

Sidorna 5–7

Fakta

1. Lodjuret är en katt/ett kattdjur.
2. Lodjuret behöver äta ungefär ett kilo kött om dagen.
3. Man tror att det finns lodjur överallt i Sverige utom på Öland och Gotland.

Förståelse

4. Lodjur kan jaga får och getter om det är dåligt med annan föda.
5. Lodjur har väldigt bra hörsel och syn, precis som våra vanliga katter. De spinner, jamar och fräser. De kan dra in klorna, precis som en katt.

Analys

6. Lodjur är mycket skygga/rädda för människor.
7. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)

Mossboskolan

Sidorna 8–9

Fakta

1. Den som skrivit reportaget är på en skola.
2. Man får inte använda mobiltelefon under skoldagen, utom under 10 minuter mitt på dagen efter lunch.

Förståelse

3. Det är elevers och lärares skor. Man får inte ha ytterskor på sig inomhus i skolan.
4. Vissa fredagar får man välja vad man vill ha på sig, t.ex. keps i klassrummet.

Analys

5. Det är bra när elever är med och bestämmer regler i skolan.
6. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)

Åsikter om skolan

Sidorna 10–11

1. Elevens eget svar. Svaret bör innehålla något som visar att eleven förstått att Benji känner sig trygg och trivs där han är nu.
2. a) Exempel på svar: En mormor/morfar eller farmor/farfar till ett barn i en skola. En äldre person.
b) Exempel på svar: Ordet *barnbarn* står i texten. Personen formulerar sig/skriver "annorlunda"/som en äldre person.
3. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)
4. Exempel på svar: Olika typer av tidningar, t.ex. dagstidningar, veckotidningar.
5. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)
6. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)

Uppleva dikter

Sidorna 12–14

Fakta

1. Ord som rimmar:

De små

Hoppa, dansa,

dockor ansa,

lyssna till pappas röst.

Bannas, glömma,

leka gömma,

somna vid mammas bröst.

Hoppsan

Högt hoppar hon

Högt hoppar han

Hit och dit, fniss!

Fram och tillbaka, oj!

Upp och ... plums! ... ner

Idag ska de nog inte hoppa mer

2. Exempel på svar: Ordet *vinterkallt* är skrivet lodrätt i vänsterkanten, så att varje rad i dikten inleds med respektive bokstav.

Förståelse

3. Exempel på svar: *De små* och *Drömmen (En önskan)*.
4. Exempel på svar: Dikterna innehåller gammaldags ord och uttryck, t.ex. *ansa*, *bannas*, *av hela vår soliga värld*, *blott* och *barmen*.

Analys

5. Elevens eget val av dikt.
6. Elevens eget svar.
7. Elevens eget val av bild.

Solen och vinden

Sidorna 15–16

Fakta

1. De var inte överens om vem som var starkast.

Förståelse

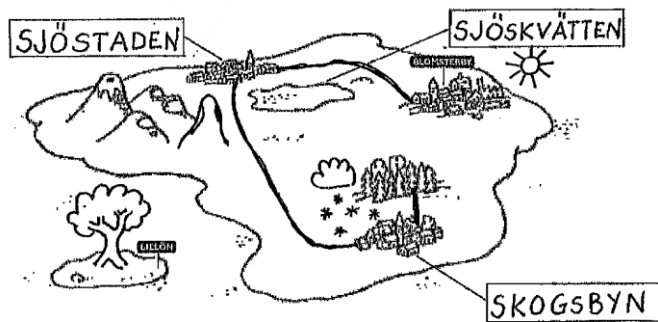
2. Vinden trodde att han skulle kunna blåsa så att vandrarens kappa blåste av.

Analys

3. Elevens eget svar. (Bör baseras på "Man kommer oftast längre med mildhet än med styrka.")

Väderkartan

Sidan 17

Jämföra texter

Sidorna 18–19

Kanelbullar

1. Instruktion
2. Exempel på svar: Den talar om/berättar/ förklarar hur man gör något.

Sommarlov

1. Skönlitteratur
2. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)

Sälen

1. Faktatext
2. Elevens eget svar. (Läraren läser och godkänner svaret.)

Trångt i backen på sportlovet

1. Reportage
2. Exempel på svar: I olika typer av tidningar.

En snäll gammal vän

Sidan 20

Exempel på svar:

Tycker du om att läsa? Igår köpte jag en bok. Den var jättespännande!(.) Jag sträckläste den i fem timmar. När det blev kväll kunde jag inte sova. Jag tänkte på berättelsen i boken. Det lät som någon låg under min säng. Hjälpl! Vet du vem det var? Det var bara vår snälla gamla hund.

Lyssna och skriv!

Sidan 21

Dikteringsord, se nedladdningsbar PDF på Libers hemsida, www.liber.se

Min berättelse

Sidan 22

Eleven skriver en berättelse utifrån de alternativ som presenteras. (Eleven kan också välja att skriva om ett eget ämne. Det viktiga är att eleven skriver en sammanhängande berättelse.)

Vad bör uppmärksammas i elevtexten?

- Språklig variation, varierande ord.
Uppmärksamma upprepningar av ord t.ex. *sen, då, jag.*
- Lagom många adjektiv som är rimliga i beskrivningar av personer och miljöer.
- Tydlig inledning, handling och avslutning (med karaktäristiska ord för inledning och avslutning), dvs. fungerande struktur.

En viktig person

Sidan 24

Eleven skriver en personbeskrivning utifrån de förslag som eleven hittar i instruktionen.

Vad bör uppmärksammas i elevtexten?

- Språklig variation, varierande ord.
Uppmärksamma upprepningar av ord t.ex. *sen, då, jag.*
- Adjektiv i beskrivningar av personer, enkla gestaltande beskrivningar.
- Begripligt innehåll och fungerande struktur.

Respons

– En viktig person

Sidan 25

Eleven ger konstruktiv kritik om kompisens text genom att eleven t.ex. uppmärksammar:

Personbeskrivning

- Adjektiv och/eller ord som på annat sätt beskriver personen.
- Tydlig karaktärsbeskrivning så att läsaren får känslan av att "känna" personen eller "se" personen framför sig, dvs. beskriver t.ex. utseende, beteende, personlighet, egenskaper eller humör på ett målande sätt.

Ordval

- Varierande ord vid händelseordning, dvs. alternativa ord till upprepning av t.ex. *sen, då, jag*.
- Adjektiv för personbeskrivning (och ev. miljöbeskrivning).
- Enkla/svåra ord.
- Orden i meningarna används på ett sådant sätt att det blir fungerande struktur och flyt i läsningen.

Den gamla damen

Sidan 26

Eleven skriver en berättelse utifrån förslagen som eleven hittar i instruktionen.

Vad bör uppmärksammas i elevtexten?

- Tydlig inledning, handling och avslutning, fungerande struktur.
- Innehåller huvudperson/er, en miljö, en händelse och en lösning samt nödvändiga förklaringar för att sammanhanget tydligt ska framgå.

Rödräven

Sidan 27

Eleven skriver en enkel löpande faktatext om rödräven.

Texten bör innehålla information från varje grupp i tankekartan.

Eleven bör använda ord och begrepp som är karaktäristiska för ämnet.

Småprat

Sidan 28

Eleven samtalar om egna erfarenheter kring olika känslor samt lyssnar och ställer frågor till de andra i gruppen.

Berätta och påverka

Sidan 29

Eleven övertygar publiken (kompisarna i klassen) om en vald aktivitet i rutan genom att:

- presentera innehållet tydligt (vad aktiviteten innebär)
- presentera vilken målgrupp aktiviteten riktar sig till tydligt
- presentera syftet med aktiviteten tydligt (varför publiken bör titta eller delta)
- framföra budskapet på ett engagerat sätt och med viss inlevelse (t.ex. med gestikuleringar och olika tonfall).

Vad säger du?

Sidan 30

Eleven samtalar i par eller i grupp kring språkbruk genom att:

- framföra olika betydelser ett kroppsspråk kan ha
- resonera kring skillnader mellan talspråk och sms/chattar
- diskutera missförstånd som kan uppstå när man pratar, chattar eller skriver sms.